

zhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravišvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Po zaprisegi mariborskega župana.

Na historični dan 25. julija, na dan, katerega se spominja proletarijat vsega sveta z grozo in strahom, na dan sedme obletnice začetka svetovne vojne, je obhajal mariborski proletarijat slovesen vhod v mariborsko mestno hišo, v ono hišo, ki je dosilodob veljala kot svetišče oho le buržoazije, to je one klike kapitalistov, ki je smatrala in še smatra delavstvo za svojega sovražnika. Kakor proletarijat vsega sveta, je bil tudi mariborski proletarijat nepomirljiv boj za svoje pravice.

Že pred 20. leti — bilo je 1901 — je zmagala lista socialnih demokratov v III. razredu kljub cenzusu s kakimi 200 glasovi večine! Toda gorje! Kapitalisti so napovedali svojo sveto vojsko proletarijatu in niso mogli tega prenesti, da bi poleg 20 zastopnikov I. in II. razreda smelo sedeti tudi 10 zastopnikov delavstva! Brzotavno so poslali ugovor zoper volitve v III. razredu na deželno vlado v Gradec.

Vlade pa so bile vedno kapitalistom naklonjene kot so še dandanes in tako je deželna vlada ugodila rekurzu gospodov Nagy-Schneiderer Perimer in Co.

In ko je klika nabrala toliko pooblastil od starih ženc, kolikor je potrebovala za večino, je razpisala nove volitve, seveda samo za III. razred. Ker v II. in I. je itak bila že dovolj zavarovana.

Toda velikansko kolo časa je vso to gospodo od prvega do zadnjega domandalo in danes so mogočni gradovi uničeni v prah. Kot medle sence se še vlačijo nekateri nekdanji množični po mestnem parku in premišlujejo usodo, v katero jih je vrzel 25. julij 1914.

Po prevratu so mislili nekateri nativni proletarci, da odsilimal ne bo treba delavstvu biti tako hudega boja kot prej pod nemškim režimom. Češ, novi krmilariji so našekrvi in zato ne morejo nikoli biti nam domačim delavcem tako sovražni kot so bili tujerodci!

Toda ti naivneži so že spoznali, da bratova ni boljša od tujčeve pete! Družba Koderman, Serbec in Co.

je vse storila, da bi omejila število delavskih zastopnikov v občinskem svetu.

Volilni imenik, ki je omejen na polovico, po volilnem redu upravičenih volilcev, v katerem je manjkalo čez 3000 delavcev, čeprav so jugoslovanske narodnosti — ni dopustila, da bi se izpolnil. Voliti ni dovolila v nedeljo kot so to delavski zastopniki zahtevali. Volitev sama je bila omejena na 5. uro popoldan tako, da mnogo delavcev ni moglo voliti, ker se jih ni pustilo od dela.

In ko je klika videla, da je sicer opeharila delavstvo za nekaj mandator, ali ni mogla preprečiti velikemu številu delavskih zastopnikov vstopa v mestno posvetovalnico, je vložila ugovor, češ volitve se niso pravilno vršile, »ker niso predsedniki volilnih komisij zadostno informirali, katera je demokratska škrinica, radi česar je prišlo v isto premo krogič...«

Pripomniti je treba, da je bila ta trditve tako smešna kot neumnna. Vsem volilnim komisijam so predsedovali politični uradniki, ki so gotovo prej naklonjeni demokratom kot na socialistom.

Rekurz seveda ni mogel držati, če ni hotela vlada riskirati zadnje trohe nepristranosti. Toda nekaj je bilo le doseženo! Volitev župana in njegova potrditev se je zavlekla ravno cele 3 mesece! In tako je prišlo, da je bil novi župan ravno na historični dan 25. julija slovesno ustoličen! Odprla so se vrata hiše svetosti in zavihrala je — rdeča zastava.

Pozdravljena bodi rešiteljica tepanin in zatiranin!

Seveda kriče sedaj volkovi, da jim naj nikar ovca ne kali vode. Češ, nepristranost, nepristranost, novi župan!

Toda doslej nismo čuli nikdar nič o nepristranosti.

Naloga novega župana bo, da bo de štiti v prvi vrsti slabše, sicer pa varoval interese vsega prebivalstva, ne pa samo nekaterih družin.

Živela torej socialistična občina! Živela enakopravnost! Živel Maribor!

Divac: Jaz ne vidim, da bi bilo objektivne potrebe in objektivnih razlogov za tako naredbo, ki lahko posluži za temelj največjih zlorab proti tisku in proti državljanskim svobodom sploh. (Klici pri socialistih: Tako je!) Zakaj če varnost te dežele ne bo počivala na ljubezni njenega naroda, bodo vsi taki ukrepi preslabi, da bi jo zaščitili in obvarovali. (Medklici pri socialistih: Tako je!)

Dr. Laza Marković: Družba počiva torej na ljubezni! Lepe reči! Erbin Kristan: Vsekakor bolj varno, kakor na reakciji in strahovanju. Dr. Momčilo Ivanič: Na slabih vladah in reakcionarnih ustavah ne počiva.

Divac: Če torej ne bi bilo nobenega drugega slabega ukrepa v tej ustavi, razun tega, bi to zadostovalo meni in mojim prijateljem, da bi se izrekli proti tej ustavi.

V prvotni redakciji je to bil zadnji članek. Toda sedaj je ta oddelek dopolnjen še s članki 139., 140. in 141. Članek 139. govori o reviziji koncesij.

Dr. Laza Marković: Ali tudi to ni dobro?

Divac: Morda je to eden tistih člankov, na katere je poročevalac dr. Laza Marković mislil, ko je dejal, da so v ustavi članki, za katere tudi mi lahko glasujemo.

Dr. Laza Marković: Tega nisem dejal jaz; to je dejal nekdo drugi. Vi bi morali sprejeti ustavo zaradi tistih člankov, ki smo jih mi sprejeli na vašo zahtevo in o katerih sedaj molčite. Morate biti lojalni.

Divac: Gospodje, ta določba je nekaj vredna.

Dr. Srdjan Budisavljevič: Torej vendar nekaj.

Divac: Vendar nekaj. Toda to »nekaj« je zelo oddaljeno od tega, da bi popravilo ves značaj te ustave. Po tem, kakor sem dejal, ni v tem oddeku ne enega članka, za katerega bi se jaz in moji prijatelji mogli izreči. In če se sedaj pogleda ta oddelek, ki je krona vse ustave, ta oddelek, ki je ekvivalenten z ustavo, zakaj prehodne naredbe, gospodje so druga ustava...

Dr. Momčilo Ivanič: To je nvertira k ustavi.

Divac: To je tisti del, po katerem naj se dela v državi in upravlja ne vem koliko časa. Tega še nisem naglasil, gospodje. Najslabša stran tega oddeka, ki je druga ustava, — to je treba posebej poudariti — je ta, da se ne ve, kako dolgo bo to trajalo. In to je morda najbolj fatalno.

Dr. Laza Marković: Ve se, ve.

Divac: Če se pogleda ta oddelek in ostali del ustave, se lahko reče, da obsega ta ustava resne napake in pomanjkljivosti.

Minister Marko Trifković: Ampak dobra je.

Divac: In da so prehodne naredbe nekaj, česar ne bi mogla prenašati niti najbolj reakcionarna dežela.

Poročevalec dr. Marković: To so same fraze. Vi ste citirali samo dva članka, in to netočno.

Divac: 138. članek ni fraza, in če bi zašli v podrobnejšo analizo ostalih člankov, bi se lahko isto potrdilo, gospod Marković.

Dr. Laza Marković: Vse to govorite na pamet.

Nedeljko Divac: Toda vsi, ki so tukaj branili to ustavo, zlasti gospod minister za konstituantno in oba poročevalca, so smatrali za potrebno zabarikadirati se za izgovor: »Ta ustava je delo kompromisa.«

Dr. Laza Marković: Da. Tudi vi ste sodelovali pri tem priznanju.

Minister za konstituantno Trifković: Tudi marsikaj vašega je v tej ustavi.

Nedeljko Divac: Da, gospodje, ta ustava je delo kompromisa. Toda delo kompromisa med vladnimi skupinami, zlasti med radikalno in demokratsko stranko, ki sta eminentni predstavnici buržoazno kapitalističnega razreda.

Minister Trifković: In večine naroda.

Nedeljko Divac: ... to pomeni, da sta konservativni, in med drugo grupo, ki je eminentno reakcionarna, ker je verska; to je namreč muslimanska skupina. (Ploskanje na levi.) In to je nemara sploh najbolj fatalna stran te ustave. Samo to dejstvo, da bo to ustavo podpisala, da ga bo sprejela ena najbolj reakcionarnih skupin, kaže, kako je treba sumnjati, kako ni mogoče verjeti demokraciji in duhu te ustave.

Minister Trifković: To je slab argument. In ta argument dokazuje, da ni močnejši argument.

Nedeljko Divac: Minister za konstituantno mi posega v besedo, češ da so to slabi argumenti. Rečimo, da niso baš najmočnejši. Toda vsi močnejši argumenti so bili izrečeni že prej, izrečeni na mestu, kjer je bilo treba, pa vendar gospod minister za konstituantno ni bil tako občutljiv za iste močne argumente, kolikor je za te slabe.

Minister Trifković: Vse sem pobil.

Dr. Ivanič: Pobili ste jih? Če ne bi bilo žalostno, bi bilo smešno.

Nedeljko Divac: Toda, gospodje, pri vsem tem me vendar tolaži ena reč. Poleg te pisane ustave obstoja druga, važnejša in močnejša ustava; to je življenje naroda; to so družabne razmere; to je razmerje sil, ki vodi borbo v naši družbi. In mene, gospodje, tolaži misel, da bo vse, kar je slabega in reakcionarnega v tej ustavi, dementiral in uničil sam proces našega družabnega življenja. (Burno odobravanje na levi.)

Minister Trifković: Vse se razvija, tudi naše ustavno vprašanje se razvija.

Nedeljko Divac: Gospodje, jaz ne mislim, da ne bo slaba ustava prinesla škode narodu in deželi. Slaba ustava mora imeti slabe posledice. (Ploskanje na levi.) Medklici socialistov in zemljoradnikov: Tako je! In zaradi tega obžalujem, da ta ustava ni boljša. Vendar pa me tolaži to, da verujem, da bo demokracija instinkt našega naroda še dovolj zdrav, in močan, da izpremeni to ustavo, da jo izpremeni s svojim življenjem, in da ga izpremeni v najkrajšem času. (Glasovi na levi: Tako je.) Zato, gospodje, tudi če se odglasuje ta ustava — in mislim, da se bo odglasovala najpozneje jutri, ker se je vladni posrečilo za ceno porodnih bolečin...

Glasovi na levi: Jako dobro!

Dr. Ivanič: Poroditi pokveko.

Nedeljko Divac: ... sestavi večino, ki ji je potrebna, da se sprejme ta ustava. Toda, gospodje, reči moram, da ustavno vprašanje ne bo rešeno, dokler ne bo rešen socialni problem. Ustavno vprašanje ne bo rešeno ne v daljni ne v bližnji bodočnosti, dokler ne bo naše veliko nacionalno vprašanje, agrarno vprašanje pravilno rešeno. (Pritrditvenje pri zemljoradnikih.) Rešeno ne bo, gospodje, dokler ne bo rešeno vprašanje delavskega zaščitnega zakonodajstva in delavskega zavarovanja. Rešeno ne bo, gospodje, dokler ne bo popravljena neodpustna krivica, ki jo je tudi ta skupščina storila cel polovici naše družbe, ženi. Rešeno ne bo, dokler se ne priznajo ženi enake državljanske, politične in socialne pravice kakor možu. Navsezadnje, gospodje, ne bo rešeno vse do tedaj, ko bo obstoječi sistem družabnega reda definitivno likvidiran, dokler ne bo odstranjen kapitalistični sistem produkcije in konsumna. Rešeno ne bo, dokler bo le en delavec izkoriščen, dokler bo še kdo, ki izkorišča. Ustavno bo vprašanje le tedaj rešeno, kadar zavlada v družbi popolna ne le politična, ampak tudi gospodarska enakopravnost. In v tem mislim, jaz in moji prijatelji kot zastopniki delavskega razreda ne le da bomo glasovali proti tej ustavi, ampak bomo tudi nadalje vodili najenergičnejši nepomirljivi boj proti sedanjemu družabnemu sistemu, ki počiva na krivici. (Burno odobravanje pri socialistih in zemljoradnikih.)

Še enkrat feji!

Klerikalni hujskači okrog »Novega Časa« nastopajo v zadnjem času že kot doktorji »socializma« in marksizma! Nič čudnega! Ti znajo vsi! Razumejo bti najpobožnejši svetniki, najpoštenjši politiki, najnesramnejši hujskači, najbolj učen doktorji klerikalizma, buržoazne ideologije, — socializma in navsezadnje komunizma. So tudi »prijatelji« proletarijata, ali pa njegovi najhujši sovražniki. Kakor pač potreba nanesse. Oni so torej vse, kar hočeš: kakor so bili nekdanj najčrnožlejši vojni hujskači, pozneje Jugoslovani, sedaj separatistični avtonomisti, ali pa kakor so bili nekdanj najhujši militaristi in vojni hujskači, petolizci cesarjev, nadvojdov itd., so sedaj zoper militarizem in — za ubogo ljudstvo! Kakor so bili še pred nedavnim časom pomagali uganjati komunistično propagando med delavstvom potom svojega časopisa, z edinim namenom, da uničijo našo stranko in vse delavske organizacije, so pozneje dali streljati na Zaloški cesti. Takrat se jim je zdelo, da je delavstvo dovolj razdvojeno in zbegano, da je naša stranka uničena in »prijazna«! It-ce napram komunistom so nadomestili s svinčniki, Satansko so tri-

O ustavnosti.

(Govor posl. sodr. Nedeljko Divaca na 61. seji Ustavodajne skupščine.) (Konec.)

Divac: Gospodje, na podlagi 138. članka se lahko suspendira vse časopisje. (Medklici: Kaj pa sodnje?) Nekdo gospodov iz vladne večine kliče: Kaj pa sodnje? Pustimo na stran vprašanje o pomenu sodišča, o tem, koliko morejo sodišča rešiti časopisje, kadar vstane policija proti njemu. Vsi vemo, koliko bo vredno za list, zlasti za kakšen dnevnik, če

mu bo nekočkrat prepovedana izdaja, če dobi potem po dolgem času sodnijski odlok, s katerim se razveljavlja prepoved. Lahko se materialno uniči in pokopije, preden uka, da se zadosti pravici.

Poročevalec dr. Laza Marković: Bodite objektivni in priznajte, da obstaja za državo obveznost, da povrne škodo.

LISTEK.

Smrt kralja Ludovika in njegovo proglašenje svetnikom.

(Zgodovinska črtica.)

Nemčija je bila v onem neimeno- vanem letu na višku svoje moči. Kralj Ludovik je vladal pravično in modro: prav tako kakor beremo to v sveti Genovefi in v drugih zgodovinskih virih. Hudomušni zgodovinarji radi obrekujejo visoke osebe (nenda iz nevoščljivosti). Pravijo, da krona in bridkoga meča ni nosil kralj, ampak njegova slabejša polovica; v tem slučaju močnejša vzvišena vladarica Katarina. Naj bo že kakor hoče, a to je gotovo, da je vročega 18. julija po obilnem obedu, brez prepotrebne oporoke izdihnil kralj Ludovik s prilikmi — debeli, pravični, pobožni...

(Nekateri zgodovinarji trdijo, da mu je preobila mast zalila krepostno srce).

Vso Nemčijo je od temelja pa tja do vrh Triglava (gora v neki nemški provinci) pretresla ta nesrečna vest. Zvonovi so žalostno zvonili, kakor da bi hoteli prebuditi umrlo Veličanstvo. Maše so se služile, da ne bi pravični Bog poslal duše umrlega Veličanstva v peklo...

Vso kraljevo rodbino je objela grozna žalost. S kraljeve palače je zavihrala zastava dolga pet in široka dva metra. Kraljica Katarina je jokala žalosti, ker se radi kraljeve smrti ni vršil večerni ples... Tudi milostiva hčerka je žalostno zdehala po svetlih sobanah, ker je ravnokar pokopala najljubšega ji — muca.

Najbolj žalostna pa je bila kraljeva sestra Ana, ker ji je pri sv. maši zadržal strgal neki »poba« črno-svijeno obleko.

Prišel je dan pogreba. Mračen dan. Časopisje je pisalo:

»Prevzvišena vladarica Vsemenskoga sveta, Katarina I. Ortenburška, milostiva soproga umrlega Veličanstva kralja Ludovika Debelega, Pobožnega in Pravičnega, je morala ostati v sveti kraljevski palači in najeti tisoč jokajočih dam, da bi njihova globoka in vidljiva žalost povečevala kraljevi pogreb.«

Komaj so pokopali kralja, je že v Ahenu zamrgolelo nemških knezov-krvososov. Trobci so trobili v rogove. Zvonovi so zvonili. In kinafu so se v stolni cerkvi zbrali knezi in vojvode. Zgodovina X. pravi, da so bili trebuli zbranih tako obširni, kakor njihovega pokojnega kralja, Vesočanstva Ludovika — Debelega.

»Dostojanstva se merijo po debelosti, plemenitosti po denariu.« (Zgodovinar Albert Suhi). Ta dva sklepa sta se na znameniti dan potrdila v ahenski stolnici.

Zvečer se je vršil ples, katerega je oskrbela debela gospa županja. (Bil je dobrodelen ples v spomin Ludovika Debelega, Pravičnega in Pobožnega). Kraljico Katarino je že milila slabost in pri plesu je nien obraz žarel veselja. »Moj kralj je že v nebesih.« je odgovarjala pobožno sočajočim dvornim damam...

Ob deseti so sedli k težko obloženim mizami in napivali prevzvišeni kraljici. Naenkrat je vstala gospa županja in je v kratkih, jedrnatih besedah (kakor je navadno pri ženskah) orisala krepkosto kraljevo življenje. Na koncu pa je mogočno zapela: »Ako naš predobri kralj ni bil svetnik, naj mi na mestu usadne jezike! Slava! Slava!...«

In vse dame so noglasno zaorile »Slava! Slava Ludoviku Svetemu!...«

Dvor je proglasil Veličanstvo Ludovika svetnikom, ako ga je tudi Rim, tega ne vem... I. Mrap.

umirali. In sedaj, ko je zavaljala v Rusiji strašna kuga in lakota, se ravno tako satansko veselo, ker upajo na propast boljševizma v Rusiji in socialistične ideje sploh in vidijo v svoji bujni fantaziji, da je napočil tudi za Rusijo in vse socialiste čas krvavega belega terora in krvave »rihte«, kakršnega so uganjali klerikalci na Madžarskem, in čas, ko bodo klerikalci lažje ribarili v kalnem med delavsko maso. To ogabnost smo včeraj v našem listu konstatirali. In včerajšnji »Novi Čas«, kakor je pač mošter v vsem in tudi v zavijanju, svojih lastnih notic, hoče sedaj to zanikati na prav farizejski način. Pravi, da to ni res, da bi se on veselil telesnega umiranja gladijočih v Rusiji. Kakšnega pa naj se je veselil? Duševnega menda ne, ker je bil še nedolgo tudi sam duševni mecen komunistične propagande! In če se je veselil idejnega umiranja »komunizma«, se ga je mogel veseliti le kot posledice telesnega umiranja in gladi, ki je zavladal v Rusiji! V polemiki z »Naprejem« nas hoče »Novi Čas« učiti tudi marksizma in trdi, da nismo marksisti, ker nismo »komunisti« in ne odobravamo avanturistične taktike boljševikov. Doktorji marksizma okrog »Novega Časa« naj nam dokažejo marksizem boljševikov in marksističnost taktike boljševikov! O »izdajstvu« Marksovega socialističnega svetovnega nazora se pa z »Novočasari« menda ne bomo prekljali. Tudi o našem programu ne, iz katerega si je moral klerikalizem ukrasti še marksizma, da ni že zdavnaj poginil kot razkrinkana črna reakcija! Kako naša

sfranka životari še po milosti vlade, gospodje, to pa priča 30.000 glasov naših volilcev, ne pa obrekliivi častikradljivci v »Novem Času«, ki si ne znao iz zadrege-pomagati drugače, kakor s tem, da nas oblažajo z Jadransko banko. Kristonom! Iz z drugimi takimi bedastimi »knji«.

Res je, da smo mi pobili komuniste (seveda le s stvarnimi razlogi in ne kakor klerikalna vlada s prelivanjem krvi), da bi obvarovali delavstvo pred razkolom, pred propastjo delavske sloge in delavskih organizacij. Nesramna laž na je trditve, ki naj jo »Novi Čas« dokaže, da smo mi denuncirali komuniste, da smo bili plačani zato v obliki komunističnih domov in ustanov. Kdaj in kje? Če mislite pri tem na »Delavski dom« v Belgradu, zavestno lažete, ker veste in smo vam to v našem listu tudi že dokazali, da ta Dom ni bil nikdar last komunistov, marveč je že od leta 1905, sem vedno bil last Srbske socialne demokratične stranke, sedanje »Socialistične radniške partije« torej od leta, ko v tej eri o komunistih ni bilo niti sluha! Da so se mogli komunisti in njih stranka posluževati tega doma, je vzrok, ker so do Vukovarskega kongresa delali komunisti in centramški socialisti skupaj, a je jasno, da s tem »Delavski dom« še nikakor ni postal last komunistov! Tako nepošteno, kakor ga v svojem včerajšnjem odgovoru zopet prakticirate, da bi z lažjo, zavijanjem in obrekovanjem škodovali socializmu, in njegovi stranki, zmore zopet edino le klerikalna ogabnost, zato ji velja še en fejt!

no pomorskega programa. V feku prihodnjih let bodo povprečno vsako leto zgradili tri do štiri največje vojsne ladje.

+ Ob priliki petdesetletnice svojega obstoja je danska socialna demokracija priredila sijajno praznovanje, katerega so se udeležili tudi socialistični delegati iz različnih dežel. Višek je tvoril silen manifestacijski obhod v Kodaču, ki se ga je udeležilo nad 100.000 ljudi.

+ Zoper zopetno uvajanje militarizma v Avstriji se je 22. t. m. vršil na Dunaju shod članov organizacije bramborcev Dunaja, katerega se je udeležilo okrog 1500 oseb. Navzočih je bilo mnogo komunistov in socialističnih demokratov. Na zborovanju se je nastopilo zoper nameravano preureditev službenih predpisov brambe. Zborovalci so nato v sprejedu odkorakali po mestu in prepevali vojaške in delavske pesmi. Pred poslopijem ministrstva za vojsko so bile velike demonstracije.

+ Za deseti kongres medparlamentarne unije, ki se vrši v Stockholmu dne 6., 7., 8. in 9. avgusta, je prijavilo dostoj 10 držav svojo udeležbo. Na kongresu se bodo razpravljala tale vprašanja: Medparlamentarna unija in zveza narodov, medparlamentarna unija in mednarodna delavska pisarnica, omejitev oboroževanja, mednarodno gospodarstvo in finančni problemi, vzpostavitev sveta, organizacija preiskovalnega postopanja v zvezi narodov.

+ V Ljudi so začeli delavci v sladkorni plantaciji splošno stavko. Indijska vlada zavrača odgovornost na indijski revolucionarni odbor.

Dnevne vesti.

Otvoritev delavskih zbornic. Iz Belgrada poročajo: Na podlagi odloka ministrskega sveta in uredb o delavskih zbornicah se otvorijo delavske zbornice v Sarajevu, Ljubljani, Splitu, Zagrebu in Novem Sadu. Te zbornice se bodo bavile izključno samo z emotivnimi in socialnimi vprašanji delavcev.

Kovinarjem na Jesenicah! V zadnjem dopisu, katerega ste poslali centrali zahtevate, da si podpisani poljski židovščina, ker je ob priliki orlovske veselice na Javorčnem izjavil predsednik JSZ g. P. Torker, da tem »šifri« sodrugi, če bi bili kovinarji ovce in jaz njih pastir bi bilo to seveda potrebno; Kdor hoče razganiti ovce, udari po pastirju. V našem slučaju pa temu ni tako. Kovinarji so organizirani in disciplinirani delavci — voladi. Na vsakokratni skupščini si izvolijo svoje predstavnike, ona, o katerih mislite, da so za ta mesta zmožni. Če tak predstavnik v bolu pade, se armada ne razkroji, temveč avtomatično postavi na njegovo mesto naslednika. V dobri organizaciji posamezne osebe ne morejo in ne smejo izrati nenadomestljive vloge. Vi, sodrugi, veste, da je pri nas tako, zato bodite prepričani, da bo proti moji osebi organizacija ne bo škodoval, jaz za svojo osebo sem prepričan, da se, dokler ne bo došlo do nasprotja, ne bom nihal na pravil poti. Ako pa to pot zapustim, bodite prepričani, da ima naša organizacija dovolj potrpežljivosti, da me postavi pred svoje sodišče. Kjer bom tožen, sojen in obsojen. Sodrugi, pustite moji veselje! Ako se mi zdi njegov »posel« tako važen, spoštujte njegovo vero, naj le, če naprej nosi — z žlico vodo v morje. Naša ladja se radi tega ne bo potopila. Ako želite sodrugi kaža zadržati, potem vprašajte naše člana, če je bil kdo tam, kaj so iskali na orlovske veselice? Rdeča barva orlovske srca, ni simbol zlate svobode — je le past temne reakcije. — P. Svetek, centralni tajnik kovinarjev.

G. Volanovič se je oglasil. V včerajšnji »Jugoslaviji«. Ne ugajajo mi aforizmi o narodnosti in mednarodnosti v našem sobotnem listu. Torej brž nekaj čez eno kolono obrazložite svojega stališča (stališča narodnega socialista) do teh vprašanj! Mednarodnost je seveda fantem in deklet socialdemokratske (ali, da niso...) demagogije. Kaj je še dokazal G. Volanovič? Dokazal je v čez eni koloni, da so — globlje misleči — ljudje, ki nikakor niso sposobni odgovorjati na »toliko logičnih nasprotij« in napačnih izjavljanj v tistih aforizmi. Prvič, ker so sami preveč ne-logične in nelasne glavice, da bi mogli razločevati med a in b in ne pekatrat trditi v petih vrsticah, da je a enkrat a, drugič pa ni a (škoda, da nimamo prostora za citate); drugič, ker jim sploh manjkajo najprikladnejši pojmi o socializmu a b c.

Seveda s par izguljenimi frazami o narodnosti, pobranimi kje na kakem liberalnem ali podobno-narodnjaškem shodu, je mogoče za svoje čitateljstvo nadomestiti vsa logika in znanje. Saj je danes že vsak orel s tem zadovoljen, če združi s temi par frazami tudi nekaj udrinjanja po »materialističnem« socializmu. Zato še treba ni, da si ti ali tvoj čitatelj kdaj prebral obe piki uad i v tem socializmu, kaj šele premislil! Glavno je, da dobi ljudstvo strah pred našo učeništvostjo in našo silno, na — pesku — zgrajeno stavbo narodnega »socializma«. O vi, skrunilci svetega imena!

Po zakavi poti. O. Kosta Volanovič pravi: Socialna demokracija mora revidirati svoj program. — Od vseobsežanskega obzora internacionalizma seveda k kurjevskim principom dveh treh »Jugoslavij« političnih diletantov!

Dobrovolje. Ministrstvo za socialno politiko je odobrilo pravila saveza dobrovoljcev kraljevine SHS. V Ljubljani bo imel savez dne 8. septembra velik kongres.

Državne štipendije za gozdarske študije. Ministrstvo za gozde in rnike je razpisalo večje število štipendij po 600 dinarjev mesečno za gozdarske študije na domaćih univerzah v Belgradu in Zagrebu. Natančni pogoji so razvidni iz dotičnega razpisa v Uradnem listu.

Uredba potnih legitimacij. Po naredbi ministrstva za notranje stvari J. B. št. 21.825, je sporazumno z ministrstvom za promet določeno, da mora vsak potnik, kadar odide iz kraja svojega stanovanja, imeti ob pristopu idealne oblasti izdano potno legitimacijo, ki velja za mesec dni in ki se mora povrniti vsakega potovanja videti.

Tačaji za obrtneke. 28. t. m. zaključil Urad za pospeševanje obrti prikojevalni tečaj za krojače, kateri tudi predavanja o kalkulaciji in obrtnem spisu, ki se je vršila od 20. junija t. l. Obenem zaključil pa tudi knjigovodski tečaj, ki se je vršil od 23. junija za obrtneke vseh strok. 27. junija t. l. otvoril Urad za pospeševanje obrti prikojevalni tečaj za ševlarje v Zircu, za katerega se je prijavilo 44 udeležnikov. 8. avgusta pa prikojevalni tečaj za krojače v Radovljici.

Upokojitev učiteljev. Prosvečno ministrstvo izdela veliko naredbo o namerjenju in vpokojenju učiteljev za bodočo šolsko leto. Večina učiteljev, ki je doslej bila prepisana leta, bo vpokojena.

Kam poldete dne 7. avgusta? Podružnica kovinarjev priredi 7. avgusta veliko polnoletno veselico v mestni pri Orenadru na Bregu pri Celju z jako obširnimi sporedi, v katerem je tudi jako bogat srečolov. Ker je čisti dobrotek namenjen v dobrodelne namene, se najljubšeje vabi vsa strokovna društva celjskega okrožja, kakor tudi cerkveni občestvi in oblihi udeležbi. Svirala bo železniška orkestra pod vodstvom g. A. Petermana. Začetek ob 15. uri. Vstopnina 6 K. — Odbor.

Iz strok. organizacije.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v torek dne 2. avgusta, v Tajništvo.

Pekovski mezdno gibanje v Mariboru in Celju je končalo z »uspešnim« uspehom. Pogajanja v Mariboru so bila 21. v Celju 26. t. m. Uvedel se je po gotovi sklopi dobri dopis za delavstvo.

Litarji v karitativno se nahajajo v meznem gibanju. Naj nihče tja ne potuje. — Tajništvo kovinarjev.

Vestnik Svobode.

Odborova seja ljubljanske podružnice »Svoboda« se bo vršila v soboto dne 30. t. m. ob 5. uri popoldne v prostorih centralnega tajništva »Svobode« na Aleksandrovi cesti. Polnoletna udeležba vseh odbornikov je dolžnost! — Tajnik.

Podružnica »Svobode« Vitočnice priredi v soboto 30. t. m. v družbenem dokolu Glinice št. 2 predavanje o alkoholizmu in abstinenci. Vabilimo vse člane in želavce, da se udeležijo tega važnega predavanja!

Elektrotehnični obratovodja

z večletno prakso se takoj sprejme. Ponudbe s prepisi spraveval in položenih skrušnjah, z navedbo plače (prosto stanovanje, gorivo in razsvetljava) na! Ravnateljstvo tovarne cementa Zidanmost.

Gospodarstvo.

— Cene konfekcij v Angliji so v prodaji na debelo padle v zadnjem času od 33—75%.

— Cena moka na Madžarskem. Vlada naredba določa cene moka za metrični sto takole: pšenčni zдроб in fina bela moka 2000 K, moka za kuhanje 1400 K, pšenčna moka za kruh, ržena moka ali mešana 500 kron.

— Dobra žetev na Poljskem. Iz Varšave poročajo, da je letošnja žetev na Poljskem zelo ugodna. Žetev bo za 100% večja od lanske.

— Pregled dohodkov enoprocentne državne trošarine v mesecu juniju 1921: Srbija in Crna gora 2.415.663 dinarjev (77 tisoč 637 dinarjev v proračunskem letu 1920—21). Hrvatska in Slavonija 5 milijonov 761.824 (1.640.296). Bosna in Hercegovina 966.329 (391.201). Vojvodina 6 milijonov 504.927 (1.178.577). Slovenija 2 milijona 313.962 (296.739). Dalmacija 538 tisoč 598 (230.714). skupno 18.505.366 (4 milijona 526.195) dinarjev, torej 13.087.171 dinarjev več, kakor v mesecu juniju proračunskega leta 1920—21.

Po svetu.

— Kot pravi oskranjevalni znanstvenega dela so se pokazali madžarski katoliški bigoti. Pred vojno je budimpeštanska mestna knjižnica bila znana kot ena najbolj uzorih, zlasti pa je vsebovala zelo mnogo redkih in dragocenih socialističnih in socialističnih del. Po padcu komunističnega režima pa so horthyjski podrepani sežgali na tisoče teh knjig, da odpravijo temu »zline«. Ohranili so samo nekatere Marxove knjige, ki so jih — značilno za krščansko — socialno moralo! — uvrstili v predelo pornografskih del! To jim se ni dovolj, temveč hočejo še enkrat revidirati knjižnico in če tisto malo socialistične literature, izolkar jo je ostala, uničiti. To peditvano početje katoliške bande je durlo že to posledico, da so angleški znanstveni krogi sklenili, da ne bodo več pošiljali knjig za madžarske knjižnice. In druga posledica je tudi že odlična: Umstveni pomojnosti vse svetovne krščanske socialne literatur madžarska krščanska sociacija kot zastavonoša.

— »Rzeczpospolita« poroča, da se je kolera iz Rusije razširila tudi na poljsko ozemlje. Radi nezadostnih sanitarnih priporočkov je bil proti tej epidemiji zelo nestranež.

— Angleški raziskovalec južnega tečaja Shakleton se odpelje 20. avgusta na novo potovanje. Njegova ladja je že opremljena v vseni potrebni znanstveni aparati in tudi z aparati za raziskovanje morskega dna do 9000 metrov globočine. Ekspedicija ima na razpolago več hidroplanov in hrano za dva leti.

Šport.

Turistom v velnost, SPD naznanja, da je na novo napravljen pot od Kravca (1858 m) po vršnih čez Veliki Zvon do Dolge Njive, od tu dobro markirana čez Graben (2224 m) do Kaskle gore in od tam zopet nadelana do Colzove koče na Kerkškem sedlu. — Markirana je pot iz Kamnika k sv. Ambrožu, kjer posestnik »Narosa«, ki je napravil pot, za malo tobačka turiste rad prenoči na senu. Primerneje pa je prenočiti v Colzovi koči in potem nadaljevati pot čez Graben in Kravce k sv. Ambrožu in doli v Kamnik ali v Kranj. Pot od Colzove koče do Kamnika je prepravljen od 9—10 ur lada. S to potjo je dana turistom možnost, obhoditi celo veliko grebenov do sedaj tako malo obiskane ga in vendar tako čudnega predgorja Kamniških planin. Vendar je priporočati to turo le vztrajnim, vajenim turistom. Na turo izjema opis bo priložen v Planinskem Vestniku.

S. K. »Hermes« priredi dne 31. t. m. na vrhu gostine »Reinhold« v Sp. Št. št. veliko veselico. Obširni spor. Začetek ob 8. uri. Vstopnina 2 dinarja. Pridite vsi!

Brzjav.

PRIPRAVE ZA ZAKON »O REDU IN RADU«.

LDU Belgrad, 27. jul. (ZNU). Danes so se sestali zastopniki vladne večine k razpravljanju o novem zakonu za zaščito države; Doseglo se je popolno soglasje v točki, da se izdela ta zakon čimprej. Zakonski načrt se je nekoliko izpremenil in se je izročil članom zakonodajnega odbora.

VLADNA AKCIJA PROTI KOMUNISTOM. KONVENCIJA PROTI KOMUNISTOM.

LDU, Belgrad, 28. (ZNU). Ministrski predsednik Nikola Pašić je predlagal vladam Češkoslovaške, Romunije in Italije, naj se sklene skupna konvencija za pobijanje komunistične propagande. K tej konvenciji bi posejele pristopile tudi druge države, ki bi izrazilo željo, boriti se proti komunistični nevarnosti.

IZVOZ MOKE — SE DVA MESECA!

LDU, Budimpešta, 28. (MKU). Ministrski svet je sklenil v svoji današnji seji odredbo, po kateri se do 30. septembra dovoljuje neomejen izvoz moka. Po tej odredbi se more izvažati do imenovanega časa moka v izvoznemvost proti pristojbini 600 kron za sto brez vsakega izvoznega dovoljenja.

KROJAŠKA ORGANIZACIJA V BELGRADU ZATVORJENA.

LDU, Belgrad, 28. Po naredbi ministrstva za notranje stvari je belgrajska policija ponovno zatvorila krojaški sindikat, ki je bil v rokah komunistov in ki je bil gnezdo komunistične propagande. Razen tega je odredeno, da se zatvori tudi rudarski sindikat.

POGAJANJA MED ANGLIJO IN FRANCIJO GLEDE ŠLEZIJE.

LDU, Pariz, 28. (Havas). Pogajanja med Francijo in Anglijo v gornješleskem vprašanju se nadaljujejo. Angleški pooblaščenec je priporočal, naj se sprejme predlog, ki sta ga stavila sir Herald Stuart in polkovnik Visconti, ki zahtevata, da se neoporna ozemlja takoj izroče Nemcem, oz. Poljakom, da se na ta način omogoči olajšati čete v ostalih zasedenih pasovih in se olajša vzdrževanje reda. Agence Havas pripominja, da je francoski zastopnik angleškim diplomatom predložil neamestnost tega načrta v političnem in vojaškem oziru.

LDU, Pariz, 27. (DKU). Agence Havas poročuje podrobnosti brzjavnega poro-

čila medzaveznikiških visjih komisarijev od 19. julija 1921 o položaju v Gornji Šleziji po umiku poljskih in nemških upornikov, katero je bilo prečitano v današnji dopoldanski seji poslaniške konference. Medzaveznikiški visji komisariji so došli do nastopnih zaključkov: 1. Položaj v Gornji Šleziji je resen in zahteva, da nemudoma obrnejo zavezniske vlade nani svojo pozornost. 2. Položaj preti stati negotov, dokler se vprašanje ne reši s pravično odločitvijo, ki je zahtevata obe stranki. 3. Če bi s katerikoli razpoložajo medzavezniske komisije, so nezadostne, ne le da preprečijo nove upore, temveč tudi, da uspešno vzdržujejo red in mir. Visji komisariji predstavljajo, da je ojačenje čet tem potrebnejše in nujnejše, čim bolj zavlačujejo vloženo odločitev. — Vsebinske te listine je potrdila poročila, ki prihajajo francoski vladi z druge pekloane strani, in tvorijo podlago za naznanje francoske vlade, da so na gornješleskem ozemlju stoječe zavezniške čete nezadostne.

GRKI PRODIRAJO?

LDU, Pariz, 28. (Brezličica). Uradno poročilo iz Aten se glasi, da so grške čete napadle v bog sovražne oddelke na fronti vzhodno od črte Said - Ghazi in Eski Selim. Grške čete napredujejo proti vzhodu in so oplenile 6 tipov, veliko množino streliva in mnogo streljkov. Sovražnik se umika proti iztoku.

LDU, Pariz, 28. (Brezličica). Po vesteh iz Aten, je turški upor popolnoma zlojčen. Njih izgube čenijo na 60.000 mrtvih, ranjenih in ujetih.

GRKI TEPENI OD TURKOV.

LDU Carigrad, 27. jul. (DunkU). Zadnja poročila potrjujejo grški poraz v odseku Said Chasi.

Politične vesti.

+ Za izpazativno tretje okupacijske cone v Dalmaciji pričao Italijani dne 17. avgusta t. l.

+ Papež je odklonil prošnjo poljskih duhovnov, da bi sprejel posebno varstvo nad gornješleskim klerom. Poljska vlada se je zato odločila, da zahteva od Vatikana, naj odpokliče papežkega nuncija iz Varšave. — Eh, kadar se žuri med sabo črno gledajo, jim ne gre radi velikih stvari!

+ Priprave k vseobči razorožitvi. Angleški kabinet je sprejel načrt za zgradbo 5 velikih vojnih ladij in za izvršitev vol-

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.
Šivalni stroji izbora konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Linzu. — Ustanovljena leta 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«.
Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.
Dürkopp, Styria, Waffnerad.
Začasno znižane cene!

Tovarna
JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 8.

Maribor

Gospodskul. 88

Barva

vsakovrstno — blago.
Kemlično čisti obleke.

Svetloilika ovratnike, zapestnice in srajce.

Podružnice:

Novomesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

Velepodjetje s sedežem v Ljubljani išče

inteligent. pisarniškega slugo,

ki je že odslužil aktivno vojaško službo in je bil že preje v podobni službi. Imenovan mora biti Slovenec, ki pozna krajevno razmere in ki bi vodil tudi registracijo. Ponudbe z navedbo rojstnega leta in drugih osebnih podatkov je vložiti pod »Sluga, Ljubljana, poštni predal 98«.

Ure budilke, n'ha ke, verižice, zlatino, srebrnino, očale in poročna prstanec

kupite najbolje pri
A. Lečnik,
urar in zlatar,

Celje, Glavni trg št. 4.

Pepraviča dobru in točna.
Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.